

**การศึกษากระบวนการผลิตของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทราย
ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา**

**The Study of Product Procedure of Wickerwork Birdcage in Nongzine,
Klonghae District, Songkhla Province**

วารุณี ธรรมเจริญศักดิ์^{1*}

Varunee Thamcharoensak^{1*}

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตร บัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer of Department of Accounting, Hatyai Business School, Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: vava85rung@gmail.com, varunee@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบ ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นชาวชุมชนบ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา จำนวน 130 ครอบครัว ที่ทำการผลิตกรงนกเป็นอาชีพหลักตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการจัดอภิปรายกลุ่มในส่วนของกระบวนการผลิตกรงนก

ผลการวิจัย ได้กระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือขั้นตอนการเตรียมวัสดุดิบ ขั้นตอนการขึ้นรูป ขั้นตอนการประกอบ และขั้นตอนการตกแต่งทาสี ตามลำดับ ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางให้ชุมชนวางแผนการผลิต รวมถึงเป็นแนวทางให้บุคคลที่สนใจต้องการผลิตกรงนกเพื่อเป็นอาชีพเสริม และสำหรับหน่วยงานของรัฐ บุคคลทั่วไปที่สนใจนำข้อมูลไปใช้ทำประโยชน์ ผลิตภัณฑ์กรงนกไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องใช้สวยงามแต่ยังเป็นเอกลักษณ์ ทรงคุณค่าในการใช้ภูมิปัญญาตามวิถีชาวบ้าน เฉพาะกลุ่มลูกค้าที่ชอบงานที่ผลิตขึ้นด้วยความประณีต ความตั้งใจ เอาใจใส่ในลักษณะของงานศิลปะ

คำสำคัญ: เครื่องจักสาน, หัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน, กรงนก, กระบวนการผลิต, แผนภาพ
กระบวนการผลิต

Abstract

This research aimed to study the product procedure of six wickerwork birdcages models, an OTOP product of Klonghae's Nongzine community, Hatyai, Songkhla. The participants were the community's members of a hundred and thirty families, permanently working as wicker workers accredited by the One Tambol One Product (OTOP) project. Data collected from interviews, and group discussion in the part of product procedure of birdcages.

The finding found that all six models of the product were involved in four product procedure: *raw material preparing, drafting, assembling, and decorating*, respectively. The data from this study lead to the guideline for community plan's production include

the way for one, who wants to make for a part time and government sector, they who interested in bringing information for benefit. This birdcage not only a tool, but also a unique identity in villager's knowledge for only group of customers, like product that produced by refinement, intent, concentrate in feature of art works.

Keywords: wicker, Handicrafts Basketry, Wickerwork Birdcage, Product Procedure, Product Procedure Diagram

บทนำ

การทำกรงนกถือเป็นภูมิปัญญาที่ชุมชนหนองทรายหมู่ที่ 10 ตำบลคลองแห ได้ริเริ่มและรวมกลุ่มในการทำกรงนกขึ้นมา โดยในตอนแรกเริ่มเมื่อ 80 ปีที่แล้ว มีการทำกันเพียงไม่กี่ครัวเรือนเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เลี้ยงนกภายในครัวเรือน ผู้บุกเบิกการทำกรงนกเป็นคนแรก ชื่อหอมเป็นคนน้ำน้อยเป็นคนไทยพุทธต่อมาเป็นคนมุสลิม และย้ายมาอยู่ที่ หมู่ที่ 10 ตำบลคลองแห ชาวบ้านในหมู่บ้านจึงเรียกว่า เจ๊ะหอม และมีการพัฒนาภูมิปัญญากรงนกของชุมชนหนองทรายหมู่ที่ 10 มาจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากปัจจุบันได้มีค่านิยมเลี้ยงนกและมีการแข่งขันกรงหัวจุกเป็นจำนวนมาก ทำให้การบริโภคกรงนกมีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งในด้านรูปแบบ สีส้น และลวดลายจึงเป็นเหตุที่ทำให้ต้องมีการพัฒนากรงนกตามความต้องการของกลุ่มตลาดในปัจจุบัน

ผู้ผลิตกรงนกที่มีอยู่ในตลาด มีหลากหลาย อาทิ กลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทราย กลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านนา กลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกตำบลนาหมื่นศรี เป็นต้น มีความต้องการที่จะผลิตกรงนกให้มีความหลากหลาย เป็นเอกลักษณ์ของเฉพาะกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของกรงนกที่เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ของชุมชน จึงทำการสำรวจเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุก และกลุ่มผู้ผลิตกรงนก จากกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทรายฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิจัยพัฒนากรงนกให้ สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดจากการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นี้ เพื่อสร้างเป็นอาชีพ และเกิดความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ซึ่งอาจก้าวสู่สากลผลิตเป็นสินค้าส่งออกที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นสินค้าที่ทรงคุณค่าผลิตด้วยมือ (Hand Made) ของคนไทย

ผลจากการนำนักศึกษาลงพื้นที่ทำให้ทราบปัญหาและสถานการณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตกรงนก อันนำมาซึ่งการทำวิจัยในครั้งนี้คือ การจัดการธุรกิจของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทรายฯ เป็นแบบวิถีชาวบ้านโดยตรง คือจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อกรงนกถึงชุมชน จึงเป็นหมู่บ้านที่ผลิตกรงนกเป็นอาชีพหลักร้อยละ 90 ใน 3-4 ปีก่อนหน้านี้ รายได้ต่อครัวเรือนอยู่ที่ประมาณ 25,000-30,000 บาทต่อเดือน ทำให้การผลิตกรงนกเพียงอย่างเดียวก็สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างสบาย สามารถส่งบุตรหลานเรียนหนังสือได้อย่างไม่ลำบาก แต่ปัจจุบันเนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ การรับซื้อกรงนกของพ่อค้าคนกลางก็ลดลงอย่างมาก บวกกับลูกหลานเมื่อเรียนหนังสือจบก็ไม่คิดกลับมาประกอบอาชีพของครอบครัว อาจมีผลต่อการผลิตกรงนกทำให้ผลิตน้อยลงหรือไม่ผลิตเลย เพราะไปหาอาชีพอื่นทำที่มีรายได้มากกว่ารวมถึงไม่มีทายาทรับช่วงต่อการผลิต ผู้วิจัยซึ่งได้นำนักศึกษาเข้าทำโครงการ การบูรณาการ การเรียนการสอนร่วมกับบริการวิชาการ เล็งเห็นปัญหาดังกล่าวจึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่องนี้ขึ้นมา เพื่อขอเป็นส่วนหนึ่งในการสืบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่คนรุ่นหลัง ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการทำหัตถกรรมจักสานกรงนกนี้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจสืบต่อไป

ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกชุมชนหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทรายแห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งต้นแบบที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม ผสมผสานกับความสามัคคีในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ เพิ่มทักษะในการผลิต สำหรับการสร้างผลงานวิจัยที่จะสามารถเป็นต้นแบบให้กับผู้ที่สนใจต้องการสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบ ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การทำวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทรายฯ ซึ่งมีการใช้ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยของธัญญารัตน์ สมเกษรและคณะ (2550) ที่ทำการศึกษาเรื่องนกรงหัวจุกกับชาวควนรูย ที่พบว่า 1) การขยายตัวของกรงเลี้ยงนกรงหัวจุกส่งผลให้เกิดอาชีพหลายอย่างที่ชาวบ้านบางกลุ่มทำอย่างจริงจังมากขึ้น ได้แก่ การเลี้ยงนกราย การทำกรงนกราย การเตรียมไม้และอุปกรณ์ต่างๆสำหรับทำกรงนกราย การตัดผ้าคลุมกรงนกราย การทำอุปกรณ์ประกอบกรงนกราย และการขายอาหารนกราย เป็นต้น 2) การจัดแข่งขันนกรงหัวจุกในชุมชน ทำให้เกิดอาชีพค้าขายขึ้น ณ สนามแข่งเสียง ทั้งแม่ค้าขายอาหาร ขายน้ำดื่ม ขายอาหารนกราย อุปกรณ์การเลี้ยงนกราย 3) ทุกวันผู้เลี้ยงนกรายส่วนใหญ่ต้องหิ้วกรงนกรายของตนมาที่ร้านน้ำชา เพื่อมาพูดคุยและให้นักได้ฝึกประชันเสียงกัน ซึ่งไม่เพียงเจ้าของร้านน้ำชาจะมีรายได้เป็นอย่างดีเป็นกอบเป็นกำเท่านั้น แต่ชาวบ้านหลายรายยังมีรายได้จากการทำขนมส่งร้านน้ำชาหรือวางขายเองอีกด้วย

การผลิต (Production) หมายถึง กระบวนการแปรสภาพวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต ที่ใส่เข้าไปในกระบวนการให้ออกมาเป็นผลผลิต ทั้งส่วนที่เป็นสินค้าและบริการ ซึ่งปัจจัยในการผลิตประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และความสามารถของผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตทั้ง 4 อย่างในสัดส่วนเดียวกันก็ได้ แต่อาจจะมีการผสมผสานกันได้หลายอัตรา ซึ่งพิจารณาจากลักษณะของการผลิต ถ้ากำหนดให้สิ่งอื่นคงที่แล้ว ปริมาณผลผลิตย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิต ยิ่งผู้ผลิตทำการผลิตเป็นระยะเวลาสั้น ย่อมมีประสพการณ์ความชำนาญตลอดจนเกิดเทคนิคการผลิตและการจัดการที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

กระบวนการผลิต หมายถึง กระบวนการสร้างงานหัตถกรรมจักสานกรงนกทั้ง 6 แบบเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา

แผนภาพกระบวนการผลิต คือ แผนภาพที่ใช้ในการบันทึกกระบวนการผลิต แสดงขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ โดยเริ่มที่การเตรียมวัตถุดิบ ประกอบวัตถุดิบเข้าด้วยกัน จนสำเร็จเป็นสินค้าสำเร็จรูปตามลำดับขั้นตอนคือ การเตรียมอุปกรณ์ การขึ้นรูปรอง การประกอบ และการตกแต่งทาสีกรง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนกพร ฉิมพลี (2555) ศึกษาแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาแบบการจัดการความรู้ภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการจัดการความรู้ และเงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการความรู้ ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมา จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่น ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลาน เพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน และ 3) เงื่อนไขที่ทำให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย คือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการนั้น นำไปสู่การพึ่งตนเองของกลุ่มองค์กรชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามัคคี การยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และการมีใจรักในด้านการจักสาน

แพรวพรรณ ฉำรัมย์(2555) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการผลิตเครื่องทองลงหิน และกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำเครื่องลงหินของชุมชนบ้านบุ กรุงเทพมหานคร” กล่าวว่า กระบวนการผลิตเครื่องทองลงหิน มีขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นตอนที่ 1 การตี ขั้นตอนที่ 2 การลาย ขั้นตอนที่ 3 การกลึง ขั้นตอนที่ 4 การกรอ ขั้นตอนที่ 5 การเจียร ขั้นตอนที่ 6 การขัด ขั้นตอนที่ 7 การแกะลาย

ในปัจจุบันได้พัฒนารูปแบบของภูมิปัญญาเครื่องทองลงหินเป็นสิ่งของที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น นั้นเพราะบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตามไป ด้วย มีการแข่งขันกันเรื่องรูปลักษณะภายนอกมากขึ้น มีการพัฒนาด้านรูปแบบต่างๆของผลิตภัณฑ์ให้มีความสนใจมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้ผู้ผลิตต้องมีการพัฒนารูปแบบ และรูปลักษณะภายนอก รวมถึงสีและลวดลายอีกด้วย มีการออกแบบและผลิตภาชนะรูปแบบใหม่ ๆ เช่น ขามสลัด ขามผลไม้ ขูดน้ำเย็น ขูดน้ำชากาแฟ จาน สลักลายที่ระลึก เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากระบวนการผลิต ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานทรงนก บ้านหนองทรายฯ ด้วยเหตุผลที่เลือกชุมชนแห่งนี้ในการทำวิจัย เพราะเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีรายได้จากการผลิตทรงนกเป็นหลักจากเดิมที่ทำเป็นอาชีพเสริมรองจากอาชีพหลักจากการกรีดยางขาย และด้วยชนิดและรูปแบบที่หลากหลายถึง 6 แบบ ที่มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ และยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทรงนกได้เหมาะสมที่สุด หลากหลายรูปแบบให้ผู้สนใจได้ศึกษามากมายหลายประเภท เพื่อสามารถตอบโจทย์การสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ยั่งยืน ตรงตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง ในการศึกษานี้ทำการเก็บข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลจากชุมชนบ้านหนองทรายจำนวน 130 ครัวเรือน ที่ผลิตทรงนกเป็นอาชีพ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้แก่ ข้อมูลในการผลิตทรงนกตั้งแต่การจัดทำกระบวนการผลิต วัตถุดิบที่ใช้ แรงงานที่ใช้ในการผลิต รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆที่ใช้ในการผลิต จากการสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามและการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล รวมถึงการสอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการผลิตทั้งปัจจุบันและในอนาคต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัยที่มีผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆได้ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และจากหนังสือ ตำรา หรือ บทความวิชาการ จากสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆว่าสอดคล้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบและอ้างอิง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ การลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสอบถามถึงกระบวนการผลิตกรงนก โดยการสัมภาษณ์ สอบถามและเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร จากประธานกลุ่ม นายห้าสัน บิลหมัด และชาวบ้านที่ผลิตกรงนกจำนวน 130 ครัวเรือนจากชุมชนหนองทราย หมู่ที่ 10 ตำบลคลองแห ฯ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษากระบวนการผลิต การบันทึกขั้นตอนการผลิตของกรงนกทั้ง 6 แบบ และจัดอภิปรายกลุ่มยืนยันข้อมูลที่ได้จากชาวบ้าน ในรูปของลายลักษณ์อักษร และภาพประกอบ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้เป็นแนวทางให้กับผู้สนใจนำไปผลิตเป็นอาชีพเสริม เพื่อนำไปปรับใช้ ส่งเสริม และพัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์กรงนกต่อไป เพื่อพัฒนาเป็นสินค้าส่งออกได้ในอนาคต

จากการกำหนดเทคนิคในการวิจัย กำหนดประชากร และกำหนดรูปแบบ การตั้งคำถามสำหรับสอบถามจากชุมชนตามเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการออกสำรวจพื้นที่ โดยการลงพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมรูปแบบของกรงนกทั้ง 6 แบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจสำหรับข้อมูลที่รวบรวมว่าสามารถเชื่อถือได้ โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวม คือ(1)การวางแผนสำหรับการลงพื้นที่ (2)ดำเนินการติดต่อขออนุญาตสำรวจและสัมภาษณ์ชุมชนโดยผ่านเทศบาลเมืองคลองแห เพราะเป็นหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบโดยตรงต่อชุมชนดังกล่าว (3) ลงพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่วางแผนไว้ (4)รวบรวมข้อมูลที่ได้ตามกระบวนการขั้นตอน นำมาประมวลผล และจัดกลุ่มอภิปรายผล เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำกระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลจากข้อเท็จจริงต่างๆที่รวบรวมจากการสอบถามถึงกระบวนการในการผลิตกรงนก ทั้ง 6 แบบ จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล การจัดอภิปรายกลุ่มเพื่อยืนยันข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมารายงานในรูปของกระบวนการผลิตที่เป็นคำบรรยายและภาพประกอบ เพื่อสรุปผล

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิต ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทรายฯ ซึ่งได้ข้อมูลเกี่ยวกับ กระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบ ดังนี้

รูปแบบของกรงนก จากการลงพื้นที่เพื่อทำการศึกษาข้อมูลเรื่องกระบวนการผลิตกรงนก และทำการสรุปกระบวนการผลิตกรงนกด้วยกันทั้งหมด 6 รูปแบบ คือ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรูปภาพรูปแบบกรงนกทั้ง 6 แบบ

รูปแบบกรง	รูปแบบกรง	รูปแบบกรง
แบบที่ 1 กรงนกแบบกระป๋อง 	แบบที่ 2 กรงนกแบบบินหลา 	แบบที่ 3 กรงนกแบบโอ่ง
แบบที่ 4 กรงนกแบบระฆัง 	แบบที่ 5 กรงนกแบบลำพู 	แบบที่ 6 กรงนกแบบอยุธยา

โดยกระบวนการผลิตกรงนกในแบบต่างๆต้องผ่านกระบวนการผลิตในขั้นตอนที่ 1-4 คือ ขั้นตอนการเตรียมวัสดุดิบ การนำหวายที่ซื้อมาในลักษณะเป็นเส้นตรงมาทำการขดให้เป็นวงกลมเพื่อทำฐานรองรับการขึ้นทรงของกรงนกในแต่ละแบบที่ต้องใช้หวายคดเป็นวงกลมตามภาพ ตามขั้นตอนดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุดิบ

ภาพกระบวนการผลิต	ภาพกระบวนการผลิต
 <p>ขั้นตอนที่ 1 นำไม้หวายที่เป็นเส้นตรงในขณะที่ยังสดอยู่มาขดให้เป็นวงกับหลักขดหวาย</p>	 <p>ขั้นตอนที่ 2 นำหวายที่ขดแล้วไปตากแดดให้แห้ง เพื่อรอการนำมาใช้และสะดวกต่อการจัดเก็บ</p>
 <p>ขั้นตอนที่ 3 นำไม้หวายที่ตากแดดแห้งแล้ว มาตัดปลายทั้งสองด้าน แล้วนำเครื่องมือมาร์ก(ไม้กระยะ) มากระยะห่างเพื่อที่จะเจาะรูใส่ไม้ซี่</p>	 <p>ขั้นตอนที่ 4 นำหวายที่เจาะรูแล้วโดยนำปลายทั้งสองด้านมาติดกับกาวและตัดให้เป็นวงกลม</p>

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

โดยแต่ละรูปแบบก็มีรูปร่างและลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่สามารถรวบรวมได้ ดังนี้ กระบวนการผลิตทรงนกทั้ง 6 แบบ ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 1 กรงกระป๋อง (70 ซี่)

ภาพกระบวนการผลิต		ภาพกระบวนการผลิต	
	<u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำเครื่องมือมารวมไว้ ขนาดตามความ ต้องการของกรง กระป๋อง ขนาด 70 รู		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำหวายมาปาดปลายด้วย มีดทั้ง 2 ด้าน
	<u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำกาวมาหยอดตรง ปลายหวายที่ปาด เรียบร้อยแล้ว		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> นำหวายที่ตัดเป็นวงกลมไป ทำการเจาะด้วยเครื่องเจาะ
	<u>ขั้นตอนที่ 5</u> นำไม้ไผ่ที่เหลามาเสียบ ในรูที่ทำการเจาะด้วย เครื่องเจาะจนครบตาม จำนวนซี่ที่ต้องการ		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> การทำฝากรงนก โดยการนำ ไม้ไผ่ที่เหลมาแล้วมาเจาะแฉม 1 ซี่ เว้น 10 ซี่ ทำไปเรื่อยๆ จนครบเป็นวงกลมตาม จำนวนที่ต้องการ
	<u>ขั้นตอนที่ 7</u> นำไม้ไผ่ที่เหลมาแล้วมา เสียบตามรูที่เจาะที่ เหลือจนครบๆตาม จำนวนรูที่เจาะเพื่อทำ เป็นฝาครอบกรง		<u>ขั้นตอนที่ 8</u> นำมาประกอบกันโดยการ นำฝากรอบ มาครอบบนกรง นกด้านบนแล้วนำตะปูมายึด ให้ตรงกันเพื่อให้เกิดความ กระชับและแน่นหนา
	<u>ขั้นตอนที่ 9</u> นำกรงที่ทำเสร็จมาทา เคลือบเงาด้วยทินเนอร์ เพื่อให้เกิดความเงา งามมากยิ่งขึ้นๆ		<u>ขั้นตอนที่ 10</u> ประกอบส่วนพื้นของกรงนก
	<u>ขั้นตอนที่ 11</u> นำส่วนพื้นของกรงนก มาใส่ไว้ด้านล่างโดยยึด ใส่ให้แน่น แต่ไม่ต้อง ตอกตะปู แต่ใช้วิธี เสียบตามรูที่กะขนาด ไว้แล้ว		<u>ขั้นตอนที่ 12</u> ก็จะได้ กรงนกกระป๋องที่ สำเร็จรูปพร้อมขาย

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

ตารางที่ 4 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 2 : กรงบินหลา

ภาพกระบวนการผลิต		ภาพกระบวนการผลิต	
	<u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำเครื่องมือมาวัดขนาดตามความต้องการของกรงนกบินหลา ให้ได้ 90 รู		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำหวายมาปาดปลายด้วยมีดทั้ง 2 ด้าน
	<u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำมาหยอดกาวจากหวายที่ปาดปลายทั้งสองด้านให้ติดกันเป็นวงกลม		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> นำหวายที่ตัดเป็นวงกลมมาเจาะรูด้วยเครื่องเจาะตามรอยมาร์ก
	<u>ขั้นตอนที่ 5</u> เหลาไม้ไผ่กับมีดด้วยมือ		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> นำไม้ไผ่ที่เหลาแล้วมาตัดให้โค้ง เพื่อง่ายต่อการเสียบตามรูที่เจาะไว้
	<u>ขั้นตอนที่ 7</u> นำไม้ไผ่ที่เหลาแล้วมาแซมตามรูที่เจาะด้วยเครื่องเจาะจนครบ		<u>ขั้นตอนที่ 8</u> นำฝาและพื้นกรงมาครอบและนำมาเคลือบเงาจนได้กรงนกบินหลาที่สวยงามพร้อมขาย

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

ตารางที่ 5 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 3: กรงโอง

ภาพกระบวนการผลิต		ภาพกระบวนการผลิต	
	<u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำเครื่องมือมาวัดขนาดตามความต้องการของกรงโองให้ได้ 70 รู		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำมีดพร้ามาปาดปลายหวายทั้งสองด้าน
	<u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำกาวมาหยอดตรงปลายหวายที่ทำการปาดปลายแล้วให้ติดกันเป็นวงกลม		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> นำหวายที่ตัดเป็นวงกลมมาทำการเจาะตามรอยมาร์กด้วยเครื่องเจาะจนครบ

	<u>ขั้นตอนที่ 5</u> นำไม้ไผ่ที่เหลาแล้วมาเจาะตามรูโดยการแซม 1 ซี่ เว้น 10 ซี่		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> นำไม้ไผ่ที่เหลือมาแซมจนครบทุกรูที่ทำการเจาะ
	<u>ขั้นตอนที่ 7</u> นำไม้ไผ่ มาแซมเพื่อทำฝา กรงนก		<u>ขั้นตอนที่ 8</u> แซมไม้ไผ่ที่เหลาแล้วจนครบ
	<u>ขั้นตอนที่ 9</u> นำกรงนกมาทาเคลือบเงาด้วยทินเนอร์เพื่อให้เกิดความเงางาม		<u>ขั้นตอนที่ 10</u> นำส่วนพื้นของกรงนกต่อเข้ากับตัวกรงตามรูที่กะขนาดไว้โดยไม่ต้องตอกตะปู
	<u>ขั้นตอนที่ 11</u> จนได้กรงนกที่เสร็จสมบูรณ์โดยจะมีลักษณะหัวเรียวท้ายเรียวแต่จะพองๆตรงกลาง		

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

ตารางที่ 6 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 4 : กรงนกแบบระฆัง

ภาพกระบวนการผลิต		ภาพกระบวนการผลิต	
	<u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำหวายมาตัดให้เป็นวงกลมที่เสมอกันแล้วนำมาเจาะรูกับเครื่องเจาะตามรูที่กะไปข้างต้น		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำไม้ซี่ไปลมหควันเพื่อป้องกันมอดกินไม้
	<u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำหวายที่เจาะรูแล้วมาทำเป็นฐานในการสานกรงนกและนำไม้ซี่ที่ลมหควันแล้วมาเสียบให้ครบทุกรู		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> ในการทำฝากรงนก นำหวายที่ทำการเจาะรูแล้วมาสองขนาด ใหญ่กับเล็ก
	<u>ขั้นตอนที่ 5</u> แล้วนำไม้ซี่มาเสียบให้ตรงรู โดยการเสียบ 1 รู เว้น 8 รู เพื่อทำเป็นฐานก่อน		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> เมื่อทำฐานของฝาเสร็จ จึงนำไม้ซี่มาเสียบที่รูโดยเสียบ 1 รู เว้น 1 รู แต่ให้เสียบรูที่แป้นให้ครบทุกรู

	<u>ขั้นตอนที่ 7</u> เมื่อเสียบจนครบแล้วนำภาวร้อนมาหยอดตามรูทูลูเพื่อความทนทานของฝา ก็จะได้ฝากรงนกดังภาพ		<u>ขั้นตอนที่ 8</u> นำฝากรงที่เสร็จแล้วมาประกอบกับตัวกรงนก โดยนำตะปู มาตอกพร้อม นำลวดมามัดเพื่อความแข็งแรงของกรงนก
	<u>ขั้นตอนที่ 9</u> เมื่อนำฝามาประกอบเสร็จแล้วให้ นำมาทาสี แล้วเคลือบเงา		<u>ขั้นตอนที่ 10</u> นำพื้นกรงมาประกอบ
	<u>ขั้นตอนที่ 11</u> นำพื้นกรงมาประกอบกับกรงนกโดยการอัดให้แน่น แต่ไม่ต้องตอกตะปู โดยเสียบตามรูที่กะขนาดไว้แต่แรกของหวายที่ตัดเป็นวงกลม		

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

ตารางที่ 7 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 5: กรงนกแบบลำพู

ภาพกระบวนการผลิต	ภาพกระบวนการผลิต	ภาพกระบวนการผลิต	ภาพกระบวนการผลิต
	<u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำหวายมาตัดให้เป็นวงกลมที่เสมอกันแล้วนำมาเจาะรูกับเครื่องเจาะตามรูที่กะไปข้างต้น		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำไม้ไผ่มาเลื่อยเพื่อทำเป็นซี่(กรณีทำซี่ไม้ไผ่เองไม่ได้ซื้อสำเร็จรูป)
	<u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำไม้ไผ่ที่เลื่อยไปฝานออกเป็นซี่เล็กๆ		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> นำไม้ไผ่ที่ฝานเป็นซี่เล็กมาเหลา เพื่อทำเป็นซี่ในการทำกรงนก
	<u>ขั้นตอนที่ 5</u> นำไม้ไผ่ไปรมควันเพื่อป้องกันมอดและยืดอายุการใช้งานของหวาย/ไม้ไผ่		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> นำไม้หวายที่เจาะรูแล้วกับไม้ไผ่ที่รมควันมาขึ้นโครง
	<u>ขั้นตอนที่ 7</u> เมื่อทำโครงเสร็จให้นำไม้ไผ่มาเสียบทูลู		<u>ขั้นตอนที่ 8</u> เมื่อเสียบครบทูลูแล้วจะได้กรงนกแบบลำพู ดังรูป

	<p><u>ขั้นตอนที่ 9</u> นำไม้หวายที่ตัดเป็นวงกลมสองขนาดมาเพื่อทำฝากรงนก</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 10</u> นำไม้ซี่มาเสียบให้ครบทุกรู และมีแกนกลาง คือแป้นอยู่ตรงกลางเพื่อทำเป็นฝากรงนก</p>
	<p><u>ขั้นตอนที่ 11</u> นำมาประกอบส่วนพื้นกรงและฝากรงนก พร้อมทาแล็กเกอร์ ก็จะได้กรงนกแบบลำพุดังภาพ</p>		

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

ตารางที่ 8 ตารางแสดงกระบวนการผลิตกรงนก แบบที่ 6: กรงนกแบบอยุธยา

ภาพกระบวนการผลิต		ภาพกระบวนการผลิต	
	<p><u>ขั้นตอนที่ 1</u> นำหวายมาตัดให้เป็นวงกลมที่เสมอกันแล้วนำมาเจาะรูกับเครื่องเจาะตามรูที่กะไปข้างต้น</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 2</u> นำไม้ไผ่มาเลื่อยเพื่อทำเป็นซี่ (กรณีทำไม้ซี่เองไม่ได้ซื้อแบบสำเร็จรูป)</p>
	<p><u>ขั้นตอนที่ 3</u> นำไม้ไผ่ที่เลื่อยไปฝ่าออกเป็นซี่เล็กๆ</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 4</u> นำไม้ไผ่ที่ฝ่าเป็นซี่เล็กมาเหลา เพื่อทำเป็นซี่ในการทำกรงนก</p>
	<p><u>ขั้นตอนที่ 5</u> นำไม้ไผ่ไปรมควัน</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 6</u> นำไม้ไผ่ที่รมควันแล้วมาตัดให้โค้ง เพื่อทำตัวกรงนก</p>
	<p><u>ขั้นตอนที่ 7</u> นำไม้หวายที่เจาะรูแล้วและไม้ไผ่มาขึ้นโครงกรงนก</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 8</u> เมื่อขึ้นโครงเสร็จนำตะปูมาตอกย้ำที่ตั้งโครงไว้</p>
	<p><u>ขั้นตอนที่ 9</u> แล้วนำไม้หวายอีกสองวงมาขึ้นโครงเป็นชั้นที่สอง</p>		<p><u>ขั้นตอนที่ 10</u> หลังจากขึ้นโครงชั้นที่สองเสร็จให้นำไม้ไผ่มาเสียบให้ครบทุกรูดังรูป</p>

	ขั้นตอนที่ 11 เมื่อนำไม้ไผ่ไปเสียบทุกรูแล้วให้นำไม้ซี่ไปเสียบรูที่เหลือในโครงที่สองแล้วนำกาวมาหยอดให้ครบ		ขั้นตอนที่ 12 เมื่อหยอดกาวเสร็จ จะมีลักษณะดังรูป
	ขั้นตอนที่ 13 นำหวายเส้นหนึ่งมาประกบตรงขอบของกรงนก เพื่อให้มีลักษณะสวยงามเพิ่มขึ้น		ขั้นตอนที่ 14 นำฝากรงนกมาประกบกับตัวกรงนก โดยนำตะปูมาตอกซ้ำอีกครั้งเพื่อความแข็งแรง
	ขั้นตอนที่ 15 เมื่อประกอบฝาเสร็จแล้วนำไปทาแล็กเกอร์		ขั้นตอนที่ 16 เมื่อทาแล็กเกอร์เสร็จให้นำพื้นกรงนกมาประกบกันโดยไม่ต้องตอกตะปู แต่เสียบตามรูที่กะขนาดไว้ในตอนแรกจากพื้นกรง
	ขั้นตอนที่ 17 แล้วนำกรงนกไปตากแดดให้แห้ง จะได้กรงนกแบบอยุธยาตั้งรูป		

ที่มา : จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษากระบวนการผลิตกรงนกทั้ง 6 แบบ ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทรายฯ สามารถสรุปขั้นตอนในกระบวนการจัดทำ ความแตกต่างในแต่ละประเภทกรงนก เหตุผลในการเลือกผลิตของชุมชน และข้อจำกัดในการผลิตกรงนกของชุมชน ได้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนในกระบวนการจัดทำกรงนกทั้ง 6 แบบ สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนที่เหมือนกัน คือ

1.1 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบที่เกิดตามธรรมชาติได้แก่

1.1.1 หวาย การเตรียมหวายเพื่อใช้เป็นฐานของกรงนก ซึ่งการเตรียมหวายเมื่อซื้อหวายสดมาต้องนำไปตากแดด และขดเป็นวง เพราะเมื่อหวายแห้งจะไม่สามารถดัดเป็นวงกลมได้ และหวายที่แห้งและขดเป็นวงแล้วต้องนำมาประกบติดกันเป็นวงกลมตามขนาดและประเภทของกรง และต้องทำการเจาะรูเพื่อรอการนำซี่ไม้ที่เตรียมไว้มาใส่ขึ้นรูปกรง

1.1.2 ไม้ไผ่ที่เหลาเป็นซี่กรง สามารถเตรียมได้สองแบบคือ แบบที่หนึ่งซื้อสำเร็จรูปมาใช้เลยในราคามัดละ 45-48 บาท มี 100 ซี่ และแบบที่สองคือนำไม้ไผ่มาเหลาเองซึ่งเครื่องเหลาไม้ไผ่ราคาเครื่องละประมาณ 5,000 บาทซึ่งผู้เริ่มผลิตใหม่ควรเลือกใช้วิธีการซื้อแบบสำเร็จรูปมาใช้ก่อนเพราะไม่ต้องลงทุนอุปกรณ์

1.1.3 ไม้เถาว์วัลย์ เอาไว้ทำสำหรับให้นกเกาะยืน ซึ่งต้องไปหาจากในป่าและนับวันจะหายากขึ้นบางบ้านไปหาเองบางบ้านใช้วิธีซื้อจากคนที่เข้าไปหาในป่าในราคาอันละ 5 บาท

1.2 ขั้นตอนการขึ้นรูป คือการนำหวายที่ขดเป็นวงกลมที่ทำการเจาะรูตามขนาดและประเภทของกรงมาทำการเสียบตามรูที่เจาะไว้ด้วยซี่ไม้ไผ่ที่เตรียมไว้เพื่อทำเป็นผนังของกรง

1.3 ขั้นตอนการประกอบเข้าเป็นรูปทรง นำผนังทรงที่จัดทำในขั้นตอนที่สองมาปิดด้วย ส่วนบนและส่วนล่างของทรงตอกตะปูให้เกิดความแข็งแรงของทรง ทำประตูทรง ใส่ไม้เถาว์ลัยที่เป็นที่เกาะ ของนก ใส่ถาดอาหาร ใส่กระดานรองพื้นสำหรับรองรับของเสียจากการขับถ่ายและเศษอาหารของนกเพื่อ สะดวกในการทำความสะดวก และใส่ตะขอแขวนทรง

1.4 ขั้นตอนการตกแต่งทาสี ทำการตกแต่งทรงตามประเภทของทรงเก็บรายละเอียดที่ เหลือตามประเภทของทรงแต่ละชนิด และทาสีทาแล็คเกอร์เพื่อความสวยงามและคงทน

2. ความแตกต่างในแต่ละประเภทของทรงนก ทรงนกที่ถูกผลิตจากกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรง นกบ้านหนองทรายฯ มีด้วยกัน 12 ประเภท แต่ที่นำมาเสนอเพื่อทำวิจัยในครั้งนี้มี 6 แบบซึ่งเป็นแบบที่ยัง ผลิตอยู่ในปัจจุบันด้วยเหตุผลคือ ทั้ง 6 แบบเป็นแบบที่ผลิตง่ายและใช้เวลาน้อยในการผลิตทำให้ได้ผลผลิต ที่มาก ขายได้ปริมาณมาก ซึ่งในอีก 6 แบบที่เหลือเป็นแบบที่ต้องใช้ความประณีต บรรจงในการผลิต จึงทำ ให้ต้องใช้เวลาในการผลิตนาน ขายได้ปริมาณน้อยเพราะราคาต้นทุนสูง และเป็นความต้องการของ ผู้บริโภคกลุ่มน้อยจากราคาขายที่สูง ซึ่งในปัจจุบันมีเพียง 1-2 คนเท่านั้นที่จะสามารถผลิตใน 6 แบบที่ยาก ได้ทำให้เกิดความท้าทายกับผู้วิจัยว่างานการทำวิจัยในครั้งนี้ต่อไปจะทำวิจัยใน 6 แบบที่ผลิตยากนี้

3. เหตุผลในการเลือกผลิตของชุมชน จากเหตุผลความง่ายในการผลิต ความประณีตและ ระยะเวลาที่ใช้ในการผลิตจึงทำให้ในปัจจุบันชุมชนฯเลือกที่จะผลิตทรงนกจาก 6 แบบที่ถูกนำเสนอใน งานวิจัยในครั้งนี้

4. ข้อจำกัดในการผลิตทรงนกของชุมชน ที่ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกทำวิจัยในครั้งนี้คือ วัตถุดิบ ที่ต้องพึ่งพาจากธรรมชาติ เช่น หวาย ไม้ไผ่ และเถาว์ลัย ซึ่งนับวันจะหาได้ยากและมีเงื่อนไขการ เคลื่อนย้ายข้ามจังหวัดที่ยาก เช่นหวาย รวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทรงนกที่นับวันรุ่น ลูกและรุ่นหลานจะไม่รับช่วงต่อ แต่เลือกที่จะทำงานในสำนักงานมากกว่า และรายได้ที่ลดน้อยลงทำให้ ยกเลิกการผลิต เพราะไปทำอาชีพอื่นแทนที่มีรายได้มากกว่า รวมถึงการเลิกผลิตทรงนกในแบบที่ยาก ซึ่ง ถ้าไม่มีผู้สืบทอดการผลิตทรงนกก็คงจะเลือนหายไปไม่ช้าตามกาลเวลา ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์การวิจัยในการศึกษา กระบวนการผลิตทรงนกทั้ง 6 แบบของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก ถึงกระบวนการผลิตทรงนกกว่า สามารถแบ่งกระบวนการผลิตออกได้เป็นสี่ขั้นตอนการผลิต คือขั้นตอนการเตรียมวัสดุดิบ ขั้นตอนการขึ้น รูป ขั้นตอนการประกอบและขั้นตอนการตกแต่ง ทาสี ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการผลิตในประเด็นของการ แปรสภาพวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตที่ใส่เข้าไปในกระบวนการให้ออกมาเป็นผลผลิตและถ้าผู้ผลิตทำการ ผลิตเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีประสบการณ์ความชำนาญตลอดจนเกิดเทคนิคการผลิต และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ แพรพวรรณ ฉำรค์มี(2555) ในเรื่องของการศึกษากระบวนการผลิต ถึงกระบวนการผลิต ทองลงหิน ซึ่งแบ่งกระบวนการผลิตเป็นขั้นตอนการผลิต แต่แตกต่างในประเด็นของผลการวิจัยที่แสดง ผลการวิจัยในรูปของภาพกระบวนการผลิตแทนการแสดงผลในรูปของการพรรณนา เพราะผู้วิจัยเกรงว่า การพรรณนากระบวนการผลิตทรงนกอาจเกิดการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ฉิมพลี(2555) ในประเด็นการจัดการความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษ ได้สะสม สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมา ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการผลิต ของกลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนกบ้านหนองทราย ตำบลคลองแห อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา พอสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการควรนำข้อมูลจากงานวิจัยไปเป็นแนวทางในการผลิตกรงนกที่เน้นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นถึงแม้ว่าวิถีชีวิตจะต้องเปลี่ยนแปลงตามสังคมที่ เปลี่ยนไปก็ตาม เพื่องานศิลปะการผลิตกรงนก ทรงคุณค่าต่อไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลานให้เกิดความภาคภูมิใจใน รากเหง้าของตนเอง

2. ผู้ประกอบการรายใหม่ หรือผู้ที่ให้ความสนใจในงานหัตถกรรมพื้นบ้าน สามารถนำข้อมูลที่ได้ จากงานวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจเลือกผลิตเป็นอาชีพ หรือเลือกที่จะส่งเสริม ถ่ายทอดงานศิลปะไทยให้คง อยู่ต่อไป ให้เป็นงานเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าอยู่คู่กับประเทศไทยไปแสนนาน

3. หน่วยงานภาครัฐ กรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เทศบาลตำบล ฯลฯ สามารถนำข้อมูลที่ได้จาก งานวิจัยไปใช้ในการหาแนวทางช่วยเหลือ ใช้ในการตัดสินใจสนับสนุน ส่งเสริมงานศิลปะไทย ส่งเสริม สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถนำสินค้าไทยไปสู่ตลาดต่างประเทศ ให้ต่างชาติเห็นถึงวัฒนธรรม อันดีงามของไทย สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ (SMEs Start up) ได้ในอนาคต

4. นักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป ที่มีความรักและให้ความสำคัญกับงานศิลปะ ของไทย ศิลปภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปที่นำภาคภูมิใจของไทย ได้ใช้งานวิจัยนี้เพื่อเป็นแนวทางในการรักษา ถ่ายทอด อนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอีก มากมายของคนไทย เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ หรือใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ฉิมพลี. (2555). *ศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ธัญญารัตน์*

สมเกษรและคณะ. 2550. *นกกกรงหัวจุกกับชาวควนรูย : จากกรงแขวนชายคาถึงลานแข่งเสียง.*

นครศรีธรรมราช : วิจัยเอกสารโรงเรียนควนรูย อำเภอร่อนพิบูลย์ นครศรีธรรมราช.

มัลลิกา คณานุรักษ์. 2549. *นกกเขาชวา นกกกรงหัวจุก : สัตว์ที่ชาวใต้นิยมเล่น. ปัตตานี : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.*

แพรวพรรณ ฉำรัมย์. (2555). *การศึกษากระบวนการผลิตเครื่องทองลงหินและกระบวนการถ่ายทอดภูมิ ปัญญาการทำเครื่องทองลงหินของชุมชนบ้านบุ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(ศิลปศึกษา).*

กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เทศบาลเมืองคลองแห : 2557, *แผนพัฒนาชุมชนหนองทราย อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา.*

ไทยตำบล ดอท คอม. (2558). *สุดยอดผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มหัตถกรรมจักสานกรงนก บ้านหนองทราย. (ออนไลน์) www.thaitambon.com (20 สิงหาคม 2558).*

กระทรวงวัฒนธรรม.(2558). *ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม : (ออนไลน์) http://www.m-culture.go.th/th/main.php?filename=index (12 ตุลาคม 2558).*

โรงแรมสำเร็จรูป (Hotel Direct). (2558). ศูนย์ otop ๑ตำบล ๑ ผลิตภัณฑ์ทั่วไทย กลุ่มหัตถกรรมจักสาน
กรงนกบ้านหนองทราย :(ออนไลน์) www.hoteldirect.in.th/website/package.html (7
ตุลาคม 2558).